

INFORME PROFESSIONAL

Dades personals del professional:

Nom: María del Carmen

Cognoms: Zorita Marín

Població: Porreres

Província: Illes Balears

Professor/a col·laborador/a: Neus Rodríguez Corcoll

TÍTOL: Prevenció de la disfonia a les aules.

Problema, necessitat o repte detectat

Població (Population)

La població d'interès de la meua intervenció són els tres grups de 4t de primària del CEIP Sa Marina de Lluçmajor. En aquest centre la metodologia es forma dels espais d'aprenentatge, treball cooperatiu i treball per projectes. Aquesta tria ha estat basada en les conclusions de Alves Maia i altres autors (2014) en la que no s'estableix un perfil concret de població infantil amb propensió a la disfonia. Es tracta de grups heterogenis pel que fa a interessos i ritme d'aprenentatge. La majoria de l'alumnat té un nivell sociocultural mitjà-baix. Tot l'alumnat té 9 anys, a excepció de 5 alumnes que han repetit algun curs al llarg de la seva escolarització i tenen 10 anys. Entre els tres grups hi ha 14 alumnes que presenten Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE).

Intervenció (Intervention)

L'objectiu d'aquesta intervenció preventiva de la disfonia a les aules consisteix en establir petites accions eficaces que es puguin aplicar fàcilment en contextos naturals d'aula i que contribueixin a la incorporació de bons hàbits vocals que facilitin la prevenció de la disfonia en el àmbit escolar. Ens basem en el fet que l'escola pot actuar com un "factor que augmente esta problemática o, por el contrario, ser un buen vehículo de transmisión de conductas sanas que disminuyan e incluso minimicen el riesgo de sufrir problemas de voz. La

escuela debe presentar modelos vocales adecuados y fomentar conductas saludables” (Asorey, 2011). El fet de treballar a l'àmbit educatiu bons hàbits vocals es poden introduir i treballar d'una forma sistemàtica en un entorn natural com és l'escola, on l'alumnat assisteix cinc hores, cinc dies a la setmana. Així, que la proposta es plantegi de forma flexible i senzilla facilitarà la seva aplicació a l'aula. Això animarà els docents a emprar-la, ja que no suposarà una “càrrega extra” en la programació d'aula i els alumnes aprendran a incorporar aquests hàbits d'una forma progressiva i en el seu context natural, a través de dinàmiques habituals de l'aula

Els encarregats de dur a terme les activitats seran els tutors, amb freqüència diària al llarg de la jornada escolar. A les diferents àrees que imparteixen, en aquest cas les àrees de llengües (català, castellà), matemàtiques i ciències naturals i socials. Els tutors tindran un full de recomanacions (annex 1) i una programació específica que s'aplicarà diàriament durant els primers 20 minuts de la 1ª sessió amb el tutor (annex 2). Aquesta programació parteix de propostes dels llibres Bustos (2000) i Moreno et al.,(2009) i Pujolàs (2000) adaptades al context d'aula per facilitar la seva integració en les rutines escolars. També hauran de fer una autoavaluació a nivell grupal sobre el nivell de renou i volum de veu a l'aula.

Comparació (*Comparison*)

Per una banda els tutors dels grups on es fa intervenció obtindran unes recomanacions per la seva intervenció docent juntament amb una proposta didàctica per incloure a les rutines diàries.

Per establir la validació de la intervenció preventiva aplicarem una comparació entre els grups. Haurà dos grups on s'aplicarà la intervenció i un grup “control” on no es farà la intervenció. D'aquesta manera al final de la intervenció podrem valorar si ha hagut progressos als dos grups on s'ha aplicat la intervenció respecte al grup de control. A més, es farà una valoració inicial abans de la intervenció i una posterior per tenir en compte l'evolució dels factors inicials implicats.

Resultats (*Outcomes*)

La meua hipòtesi és que la intervenció produiran canvis positius en els grups on s'ha aplicat, en els següents àmbits:

- Millora del clima d'aula. Es podrà avaluar a partir de les puntuacions dels qüestionaris d'autoavaluació de l'alumnat i docent, comparant la situació inicial amb la final.
- Millora en la reducció efectiva dels decibels a l'aula.
- Desenvolupament d'hàbits de prevenció, l'assoliment dels quals es podrà valorar amb l'enquesta de satisfacció del professorat (inicial i final).

Referit a l'àmbit de gènere, les investigacions no han trobat patrons diferenciats, per tant, esper que els resultats es donin de la mateixa manera en tot l'alumnat.

Evidències empíriques prèvies

Nivell 1: evidències científiques externes.

Recordem que la disfonia forma part de la categoria de trastorns de la veu. "La disfonía se manifiesta con alteraciones en la producción o calidad de la voz, tono o volumen que altera la comunicación y que tiene implicaciones en la calidad de vida." (Saavedra i Akagi, 2014, p.195). Segons aquestes autores poden aparèixer a qualsevol edat, gènere i amb major prevalença en les persones que empren molt la veu. No obstant, nosaltres ens centrarem en la població infantil, específicament en l'alumnat de 10 anys (segon cicle d'educació Primària).

L'estudi de Antón i altres autors (2021) varen analitzar que on presenten més demanda de consulta i assistencial a especialistes és entre les edats de 6 a 10 anys i després en les edats d'1 a 5 anys. Aquest estudi estima que la prevalença de l'afonia en infants és aproximadament del 6%. Normalment, es dona per un ús incorrecte de la veu que genera problemes a les cordes vocals. Per aquest motiu, recomanen una intervenció interdisciplinària que inclogui els diferents entorns de l'infant. Això indica que cal fer intervencions específiques als centres educatius especialment a l'etapa d'educació primària i educació

infantil, posant molta atenció al primer i segon cicle de primària, que contribueixin a una correcta detecció i prevenció dels trastorns de la veu com la disfonia.

Per analitzar als infants, cal tenir en compte l'estudi de García i altres (2014) i de Alves Maia i altres (2014) on afirma que no observa diferència de gènere quan es tracta de trastorns de la veu. Per tant, em d'observar atentament els hàbits i conductes dels infants dels dos sexes. Referit a conductes d'infants amb probabilitat de desenvolupar una disfonia a l'estudi de Alves Maia i altres (2014) conclou que no hi ha conductes relacionades. Per tant, no podem trobar indicadors clars alhora de fer una intervenció preventiva.

Nivell 2: opinions expertes o fruit de l'experiència clínica.

Les disfonies són freqüents en l'edat escolar, especialment en l'etapa d'educació Infantil i Primària. Segons Moreno i Garcia-Baamonde (2009) expliquen que els infants passen per temporades amb alteracions de la veu, degut a crits en excés, refredats, plors, jocs sorollosos... No obstant, entre l'opinió d'experts he trobat afirmacions contradictòries. Hi ha autors que coincideixen amb les conclusions d'evidències científiques en les que no s'aprecia diferències de gènere quan s'avaluen els resultats de disfonia infantil. En canvi, hi ha altres autors com Fleta (2021), Moreno i Garcia-Baamonde (2009) que afirmen una prevalença en el sexe masculí. Els darrers autors exposen que la disfonia infantil té "mayor incidencia entre los 6 y los 10 años de edad, siendo más frecuentes en los varones que en las mujeres. La proporción se sitúa en torno a los 2/3 casos en los niños respecto a 1 en las niñas" (p.9). En els dos casos no mencionen cap investigació de referència que faciliti la resposta basada en fets sobre aquest dubte. Des d'aquest treball ens planteja'm atendre aquest àmbit realitzant observacions sobre gènere i valorant els resultats observats pels docents i les percepcions del propi alumnat.

Els mateixos autors, Moreno i Garcia-Baamonde (2009) afirmen que les causes que provoquen un trastorn de la veu són múltiples i diverses. "Pueden intervenir factores ambientales, orgánicos y psicológicos, que en ocasiones determinan la aparición de la alteración de la voz, y otras mantienen o agravan el trastorno" (p.9). Aquesta classificació es pot complementant considerant els següents

factors: “que exista un sobre esfuerzo vocal mantenido. Posibles factores desencadenantes. Presencia de factores favorecedores.” (Bustos, 2000, p. 64) Aquesta informació ens indica que des de l'escola el plantejament ha de ser d'una intervenció preventiva que afavoreixi els factors ambientals i psicològics en l'entorn educatiu. Com explica Bustos (2000) l'entorn familiar i l'entorn educatiu poden actuar com a factors que augmentin o redueixin el “risc” a desenvolupar un trastorn de la veu. Ja que quan es tracten de factors orgànics i psicològics cal derivar-los als especialistes de l'àmbit sanitari (pediatres, otorrinolaringòleg, logopedes, psicòlegs entre altres) per rebre atenció especialitzada.

No obstant, quan es dona una disfonia en un infant les famílies presenten dificultats per detectar-ho segons Fleta (2021)

con frecuencia, las disfonías infantiles no son detectadas en el ámbito familiar; a veces, discretas alteraciones de la voz no alarman a los padres, sobre todo en entornos familiares donde la madre o el padre hablan con gran intensidad, o cuando uno de los dos presenta una voz disfónica. En estos ambientes es fácil que el niño acabe imitando el comportamiento vocal. (p.82)

Per aquest motiu, segons Fleta (2021), l'escola passa a tenir un rol clau davant aquesta situació on cal fer detecció, orientació i prevenció de trastorns de la veu.

En muchas ocasiones es en el colegio en donde se detectan problemas relacionados con la voz o el habla; por eso, es importante que el medio escolar esté sensibilizado y preparado para detectar en sus inicios un trastorno de la voz infantil, y, de esta manera, orientar a los padres y poder realizar una tarea preventiva o dirigir hacia un tratamiento específico. Un factor que puede influir negativamente en la educación vocal es el ejemplo que supone el protagonismo del uso abusivo de la televisión: la forma de expresión oral está en consonancia con los contenidos, valores y presentación que transmiten muchos programas, y las voces pueden adquirir características agresivas y timbres metálicos. (p.82)

Per tant, des de l'escola cal millorar la formació en educació vocal per tal d'identificar l'alumnat que pot presentar disfonia i oferir programes o intervencions preventives de la disfonia a les aules. A més, destaca que des de els centres educatius cal oferir orientacions a les famílies amb pautes bàsiques de comunicació i el control dels continguts amb pantalles, on es permetin dibuixos, videojocs, pel·lícules adaptat a l'edat dels infants i on es mostrin models adequats de comunicació.

Des de la perspectiva més sanitària els autors Moreno i Garcia-Baamonde (2009) expliquen que les dificultats de veu més comunes dels infants és la laringofonia, ronquera vocal i la rinofonia. El primer concepte, laringofonia es pot donar-se per una mala impostació de la veu, col·locant-la en tons de veu inadequats (per damunt o per davall d'allò que correspon). Les ronqueres vocals o afonies es presenten una veu forta, greu i sense timbre degut a un excés de crits, o una inflamació de la laringe o cansament vocal. En canvi, la rinofonia fa referència a l'aire que surt pel nas mentre es fa la fonació i genera que els fonemes sords es nasalitzen i els sons fan una excessiva ressonància nasal.

Bustos (2000), Le Huche i Allali (1994) classifiquen les disfònies en: disfonia disfuncional simple, disfonia disfuncional complicada, altres alteracions no atribuïbles al sobreesforç vocals i disfònies infantils associades a altres trastorns de la parla i llenguatge. El primer tipus de disfonia es caracteritza perquè no hi ha present cap lesió a la laringe tot i que presenta un defecte al tancament de les cordes vocals durant la fonació provocat per un defecte de tensió durant la producció. La disfonia disfuncional complicada està relacionat amb un mecanisme de sobreesforç vocal que pot derivar en una lesió en les cordes vocals. Les altres alteracions no atribuïbles al sobreesforç vocals es produeixen per causes orgàniques primàries que afecten a la laringe (malformacions, malalties víriques, traumatismes...). Finalment, les disfònies infantils poden coincidir amb altres trastorns de la parla i llenguatge com trastorns d'articulació, retards en el desenvolupament del llenguatge, alteracions en l'audició o hipoacúsies, discapacitats cognitives entre altres i que requereixen d'una coordinació i intervenció específica amb experts sanitaris.

Estudis i experts insisteixen en la importància d'una acció interdisciplinària per tractar la disfonia infantil. Per aquest motiu, experts com Moreno i Garcia-Baamonde (2009), Bustos (2000), Borragán i altes (1999), recomanen la intervenció preventiva dels trastorns de la veu a l'àmbit escolar. Específicament, l'autora Bustos (2009) recomana dos tipus d'intervenció: el primer consistiria en l'afavoriment d'hàbits vocals saludables a través del modelatge en contextos comunicatius escolars tant entre l'alumnat com amb els docents. En canvi, el segon es tracta d'una intervenció explícita amb activitats habituals a l'aula però que requereixen que el docent estableixi una "connexió" o relació amb l'ús de la veu que en fan els infants.

Per aquest motiu, a l'acció d'aquest treball es formarà pels dos tipus d'intervencions que recomana l'experta Bustos (2009). Es treballarà un modelatge constant a les sessions amb els tutors a partir del correcte model docent i el foment d'interaccions adients en les dinàmiques d'aula. Per fer-ho comptaran amb una fulla de recomanacions per la intervenció docent (annex 1). A més, aquesta tasca es complementarà amb activitats específiques (annex 2) de sensibilització, conscienciació, pràctica i avaluació per garantir un aprenentatge significatiu sobre la disfonia i com prevenir-la a través de la cura de la veu i del cos.

A més de la necessitat de sensibilització per part de l'àmbit escolar per fer intervencions preventives possibles trastorns de la veu, s'ha de tenir en compte un altre àmbit fonamental. Segons alguns experts com Bustos(2000) assenyalen que hi ha una manca de formació inicial docent sobre l'educació vocal. Segons l'autora, una de les conseqüències d'aquesta manca de formació suposa carències en la detecció i prevenció de la disfonia infantil.

Nivell 3: Evidències fruit de les perspectives del receptor.

Després d'analitzar les respostes del qüestionari que vaig lliurar als tutors dels cursos allà on s'aplicarà la intervenció, trobem que existeix una preocupació dels docents pel renou d'aula i el volum excessiu de la veu que l'alumnat sovint hi fa servir. Aquesta inquietud s'afegeix a la manca de formació que en l'àmbit d'educació vocal manifesten la majoria dels docents del centre on s'aplicarà la present acció. Cal tenir present que per al col·lectiu docent el clima d'aula és un eix fonamental per garantir l'èxit acadèmic, social i personal de l'alumnat ja que

és el context on el docent i l'alumnat viuen les rutines escolars. Cal que s'estableixi un ambient tranquil on els infants es sentin segurs i puguin aprendre amb un clima de diàleg i respecte entre els membres que el formen. Per aquest motiu, aconseguir uns hàbits vocals saludables és un dels objectius fonamentals per millorar el clima d'aula.

Els docents davant d'aquesta preocupació pel renou i el ús d'un volum excessiu a l'aula han intentat aplicar estratègies per reduir aquests aspectes. No obstant, tenen la percepció que troben algunes estratègies però no moltes i poc eficients. Això implica que els tutors han cercat eines que solventin aquesta preocupació però que no els ha agradat la seva aplicació, sigui perquè es molt costosa (en temps i/o recursos) o que els resultats no els han estat satisfactoris.

Tot i aquesta reflexió, pensen que hi ha mesures senzilles que es poden aplicar a les aules i suposar una millora del clima d'aula i el nivell de decibels. Per tant, el professorat presenta una bona predisposició per continuar en la recerca d'eines eficaces per reduir el volum de renou a l'aula i el nivell de veu.

Objectius de la intervenció o acció

Aquesta intervenció o acció té com a objectiu principal facilitar la sensibilització i aprenentatge de bons hàbits per la cura de la veu a través de la introducció de situacions facilitadores.

Per aconseguir aquest objectiu es treballaran els següents objectius específics: la reducció progressiva de crits o tons de veu inadequats. Conscienciació de la necessitat d'una correcta cura de la veu. Treballar diferents estratègies que facilitin l'assoliment de les habilitats comunicatives a través del diàleg, els torns d'espera, el llenguatge assertiu i l'escolta activa. Utilitzar diferents eines per avaluar l'ús de la veu (semàfor i escala de satisfacció).

La intervenció pot ajudar a resoldre la pregunta: *és possible aplicar a l'aula estratègies eficaces per prevenir la disfonia infantil?* Ja que s'ha plantejat intervencions diàries curtes i una autoavaluació que facilitarà que aquests nous aprenentatges s'apliquin d'una forma senzilla a l'aula i ajudarà a ser conscients dels progressos que es fan. La hipòtesi de partida és que aquesta acció suposarà una millora en el clima d'aula, ja que l'alumnat tindrà recursos comunicatius per emprar el diàleg com a mitjà habitual, es reduiran els decibels a l'aula ja que

l'ambient serà més relaxat, amb un volum de veu més baix a l'aula i menys crits. En resum, la principal hipòtesi del treball és que a través de la sensibilització i formació diària l'alumnat i els docents seran més conscients de la importància de bons hàbits per tenir cura de la veu i que això ajudarà prevenir problemes de la veu.

He observat que hi ha moltes investigacions sobre la prevenció i la intervenció de la disfonia per al col·lectiu docent. No obstant, hi ha escassetat en els estudis enfocats a la prevenció de la afonia en els infants. En aquest sentit, el fet de plantejar una intervenció que cerqui el desenvolupament d'hàbits preventius cap a la disfonia que facilitin un bon ús de la veu i cura del cos, suposa una innovació. Aquesta aplicació també es planteja com una eina transversal i que permet la seva senzilla incorporació a les programacions d'aula, ja que suposa un curt temps d'aplicació i amb activitats lúdiques pels infants que faciliten l'aprenentatge d'un àmbit el qual és necessari fer sensibilització a les escoles i famílies.

Característiques de l'acció o intervenció (basada en les evidències empíriques prèvies)

Naturalitat de les dades.

Tradicionalment, en l'entorn educatiu de la comunitat educativa de les Illes Balears, el procés d'avaluació principal ha estat la quantitativa. És a dir, aquella en la que es valoren el nivell d'assoliment de les competències acadèmiques qualificant-les amb una nota numèrica. Tant les famílies, com l'alumnat i la comunitat docents està molt familiaritzada amb aquest tipus d'avaluació. No obstant, cada vegada més des de l'administració, formacions i especialistes fomenten l'ús de l'avaluació qualitativa i quantitativa ja que suposa un procés més detallat i descriptiu del desenvolupament de l'aprenentatge de cada alumne i alumna. En conseqüència, tenint en compte el context on es realitzarà l'acció, que és el context educatiu i en concret d'aula, serà més factible aplicar una avaluació quantitativa, ja que la comunitat educativa està molt familiaritzada.

Aquest treball es centrarà en resoldre la pregunta: és possible aplicar a l'aula estratègies eficaces per prevenir la disfonia? Des de l'enfocament que li donarem les dades que obtindrem seran quantitatives ja que els fenòmens de l'estudi se'ls assignaran valors numèrics. Tant els referits als decibels com aquells que tenen a veure amb l'escala de satisfacció sobre l'adquisició de bons hàbits i coneixements per la cura de la veu i el nivell de renou i ús de la veu en el context d'aula.

Tal i com expliquen Esteve i Andreu (2022) les característiques d'una recerca quantitativa són: que els fenòmens es descriuen numèricament. L'anàlisi de dades es fan amb estadístiques descriptives i inferencials. L'abast de la recerca es centra en hipòtesis específiques i preguntes de recerca. L'avantatge principal es el mostratge extens, la validesa estadística i que reflecteix amb precisió la població. En canvi, l'inconvenient és el coneixement superficial dels sentiments i pensaments de la mostra de participants.

Participants i Organització.

Els participants és l'alumnat de 4t d'educació Primària. La majoria tenen 9 anys llevat de 4 alumnes que en tenen 10. Aquest alumnat està agrupat en tres grups-classe de l'escola pública CEIP Sa Marina de Lluçmajor. Als tres grups la llengua materna majoritària és el català tot i la segona la llengua castellana. Hi ha tres alumnes que tenen com a llengua materna l'àrab, un l'anglès, un el francès, un el rus i un l'indi. No hi ha cap infant amb diagnòstic amb trastorns de la veu o disfonia.

Aquest estudi es tractaria segons Asha (citada a Adam, 2022) d'un estudi aleatoritzat en el que s'assignen als participants de forma aleatòria una de les dues opcions de la intervenció (la seva aplicació o l'absència d'aplicació). D'aquesta manera, es va fer un sorteig entre les tres aules participants. El resultat fou que hi ha dos grups on s'aplica la intervenció, o com denominen els autors Leon i Montero (2003) grups d'experimentació, i una aula de control. El grup de control, on haurà absència d'aplicació, «se justifica porque es el grupo cuyo comportamiento nos sirve como punto de referencia o línea base para comprobar las desviaciones de los otros grupos por efecto de la variable independiente» León i Montero (2003). És a dir, que el grup de control ens

servirà com a referent per valorar els objectius establerts al treball i comparar-ne els resultats.

Aquesta intervenció tenia inicialment com a participants desitjats els 3 tutors dels grups i els 61 alumnes de 4^t d'educació Primària (figura 1), format per 32 nins i 29 nines en total.

No obstant, el número de participants reals ha variat una mica. La participació dels tutors es manté en la seva totalitat (100% dels participants), ja que hi participaran els tres tutors.

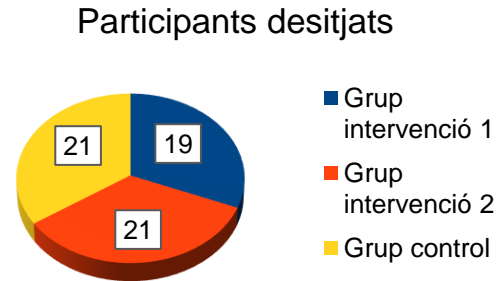

Figura 1: nombre de participants desitjats. Font: M.Carmen Zorita Marín

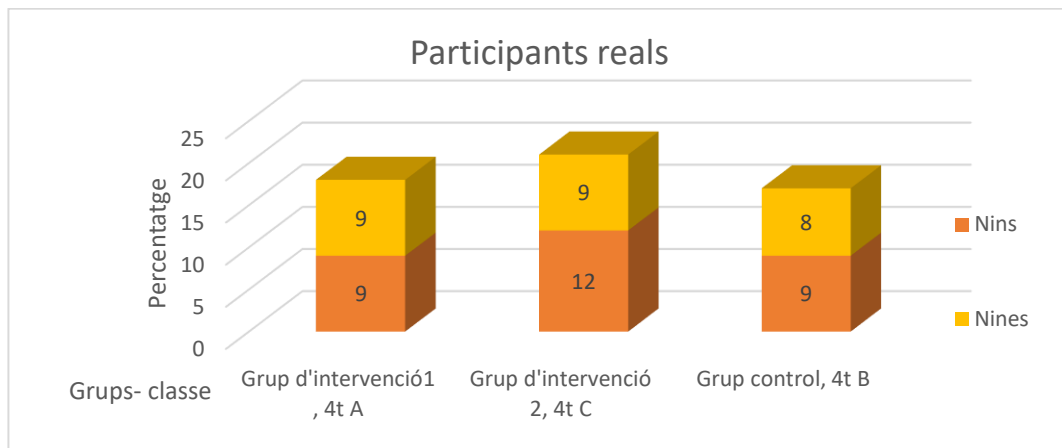

Figura 2: nombre de participants reals per classe. Font: M.Carmen Zorita Marín.

En els grups on s'aplica l'acció: el grup d'intervenció 1 participen 18 de 19 alumnes, això és un 94,73%. En canvi, el grup d'intervenció 2 participa el 100% d'alumnat (21 infants). Referit al grup de control, els participants seran 17 de 21 alumnes això suposa una participació del 80,9%. D'aquesta manera, total de participants real són 56 infants (un 91,8%). Els detalls es poden consultar a les figures 2 i 3.

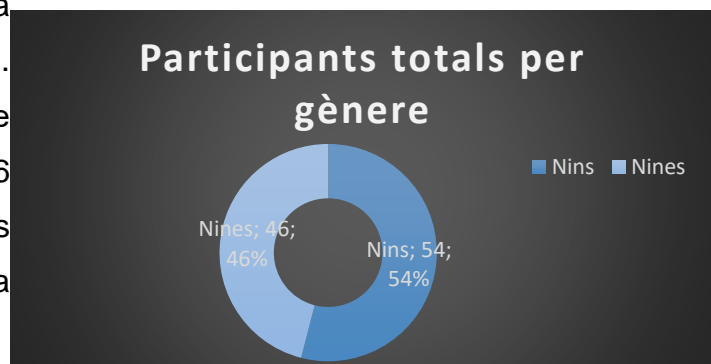

Figura 3: Total de participants per gènere. Font: M.Carmen Zorita Marín.

Referit al context d'aula, aquest es concreta amb tres aules de quart nivell d'Educació Primària, en les quals la majoria de l'alumnat és del poble o viu a Lluçmajor. En general, l'alumnat es coneix des de l'etapa Infantil (3 anys) tot i que ha hagut alguns alumnes que s'han incorporat posteriorment. En les aules la distribució de les taules i les cadires és en equips cooperatius de 4 a 6 membres. Les metodologies que es duen a terme regularment són treball cooperatiu, treball per projectes i espais d'aprenentatge. Cal dir que dos dels tutors són definitius al centre, en canvi, l'altre tutor tot i no tenir la plaça definitiva al centre, coneix el funcionament d'aquest, ja que hi ha estat destinat els anys anteriors. Els tres grups tenen els mateixos tutors des del curs passat (3r d'educació Primària). Això permet una continuïtat metodològica i un major coneixement mutu.

Quant a l'organització, la intervenció s'aplicarà durant 14 dies, repartits en les tres setmanes del 28 de novembre de 2022 al 19 de desembre de 2022 ambdós inclosos. Es farà una dinàmica diària a la primera sessió del tutor o tutora amb el grup (annex 2) i després s'hi incorporaran progressivament els aprenentatges treballats.

Instruments i materials.

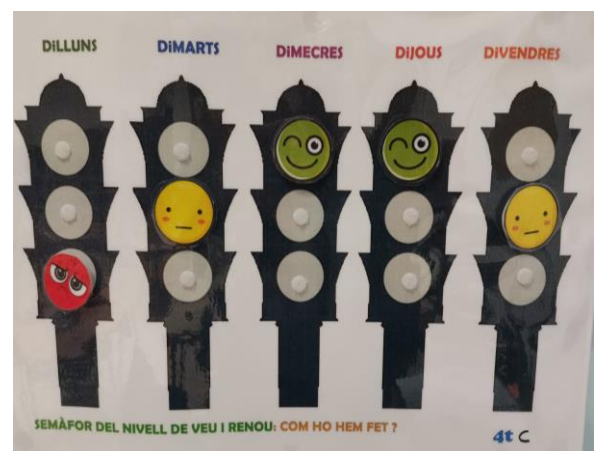
Per poder establir resultats de forma objectiva i que tinguin validesa explicarem els instruments i materials que emprarem.

Els primers materials que reben els docents a les aules on es fa l'acció són la programació diària (annex 2) i unes recomanacions per als tutors (annex 1). La programació inclou una dinàmica o activitat educativa per dia, d'una durada aproximada de 20 minuts que s'aplica en gran grup i es treballa la sensibilització i la prevenció des de diferents àmbits: jocs de veu, conscienciació del bon ús de la veu, higiene postural, vocal i de respiració; pautes de comunicació i escolta activa i estratègies per resoldre conflictes. També han rebut un full amb recomanacions per afavorir actituds comunicatives que facilitin un bon ús de la veu a l'escola en situacions d'intercanvis comunicatius verbals entre l'alumnat i els docents i entre els mateixos infants.

Referit als instruments, per una banda, per avaluar el clima d'aula i el desenvolupament d'hàbits de prevenció es farà a partir de proves subjectives. La primera prova subjectiva, es tracta de l'ús de qüestionaris a tots els participants, docents (annex 7) i alumnat (annex 6). Les puntuacions numèriques dels qüestionaris de satisfacció de l'alumnat i dels docents participants, ens serviran per valorar si des de la seva perspectiva s'han generat canvis (o si no) en la introducció de petits hàbits que ajudin a millorar l'ambient a l'aula. En els qüestionaris de l'alumnat es comparà la puntuació inicial amb la final. Per tant, realitzaran el mateix qüestionari a l'inici i final de l'acció. Aquests qüestionaris d'elaboració pròpia (Creats *ad hoc*) partiran dels factors que volem observar a l'aula i de les característiques sobre la disfonia i models que ja han fet experts consultats. En aquest cas es farà una adaptació de la fitxa de valoració de la disfonia de Asorey (2011,p.4) i el qüestionari: ¿es usted una persona con riesgo vocal? De Borragán i altres (1999, p.72 -75). En canvi, els qüestionaris docents seran diferents l'inicial del final.

Una vegada estiguin emplenats aquests qüestionaris, els resultats obtinguts serviran per extreure conclusions i valorar si hi ha o no alguna diferència en l'ús de la veu i els trastorns relacionats entre gèneres, com ara la disfonia. Recordem que aquesta qüestió ha generat opinions diverses entre l'evidència científica externa exposada que afirma que no hi ha diferències entre gèneres i l'opinió experta d'autors com Fleta (2021), Moreno i Garcia-Baamonde (2009) que afirmen una prevalença en el sexe masculí.

La segona prova subjectiva per analitzar el clima d'aula serà l'activitat de «Els semàfors», imatge 1. A una paret visible de cadascuna de les dues aules on es fa la intervenció, es fixarà una imatge amb cinc semàfors, un per cada dia de la setmana. Des de la segona sessió aquests semàfors serviran perquè l'alumnat s'auto-avalui i tingui en compte el volum de veu que empren a l'aula i valorin també el soroll que generen. Una vegada conclosa la jornada

Il·lustració 1: Nota Trafic light, Firkin, 2017 (<https://openclipart.org/detail/287746/traffic-light-green>). CC Zero 1.0 public domain license.

escolar, s'estableix un breu debat entre l'alumnat i acorden un color que puntua el nivell de decibels a l'aula a les diferents sessions de classe. Si aquell dia han valorat que en la majoria de sessions han fet molt de soroll i han emprat un volum alt que ha dificultat fer feina dins la classe marquen amb color vermell. Si valoren que una part del dia han emprat un volum baix i l'altra part del dia han fet més soroll i han emprat un volum més alt es puntuen el color groc. En canvi, si han observat que majoritàriament al llarg de la jornada han fet ús d'un volum de veu baix que ha permès la realització de la tasca escolar sense dificultats, marquen amb el color verd.

A més, als tutors dels grups d'experimentació els demanarem omplir un qüestionari de seguiment, que es representa en una escala de satisfacció en format analògica numèrica (Arribas, 2004), en acabar la primera setmana i també en la darrera setmana de la intervenció. La pregunta per l'escala de satisfacció com indiquen Herrero i Beyebach (2018) és un mecanisme de retroalimentació, que ens serveix per contactar amb els nostres interlocutors. A més, "podemos utilizar otras preguntas de escala para tener una evaluación inmediata de la utilidad de una conversación, dinámica o ejercicio" (p. 121). Selekman (2012) afirma "esta categoría de preguntas constituye una herramienta valiosa para determinar el objetivo y mantener claro el foco durante el curso de la terapia" (p.75). Per tant, plantejar la pregunta per l'escala ajudarà a que els docents recordin i es centrin en l'evolució i aplicació de l'acció. Aquesta prova és subjectiva, ja que es basa en la percepció dels adults i ens servirà per fer un seguiment de l'evolució de cada grup des del punt de vista del seu mestre tutor. A continuació, podreu veure el model que hem emprat.

Pregunta 1: En quin punt considerau que es troba el vostre grup?

0 és un nivell d'ús de la veu i renou que permet fer feina de forma adequada sense que l'adult hagi de demanar silenci.

10 és el pitjor nivell de renou i ús de la veu del grup.

Pregunta 2: Què faltaria per arribar a una millor puntuació? És a dir, quines coses caldria millorar?

Il·lustració 2: Pregunta per l'escala. Font: M.Carmen Zorita Marín.

Per una altra banda, es farà una medició objectiva del nivell de decibels que hi ha a les tres aules, les dfues on es fa la intervenció i al grup de control. Diàriament a les 9.20h (horari lectiu) i a les 10,45h (hora de berenar a les aules es mesurarà els decibels amb un sonòmetre). El sonòmetre és de la marca HoldPeak i capta el nivell de so A/C de 30 a 130 dB. El rang de freqüència és de 31.5 Hz a 8.5 kHz. Analitzarem el nivell de renou de l'aula per observar si hi ha qualche canvi en la mesuració dels dB. Per evitat que l'alumnat percebi els moments de mesurament i que les medicions es puguin veure afectades, el sonòmetre anirà camuflat dins una capsa i no s'ha informat en cap moment dels horaris de medició.

A mode de resum podem dir que els diferents moments d'enregistrament d'evidències a l'aula (Figura 4):

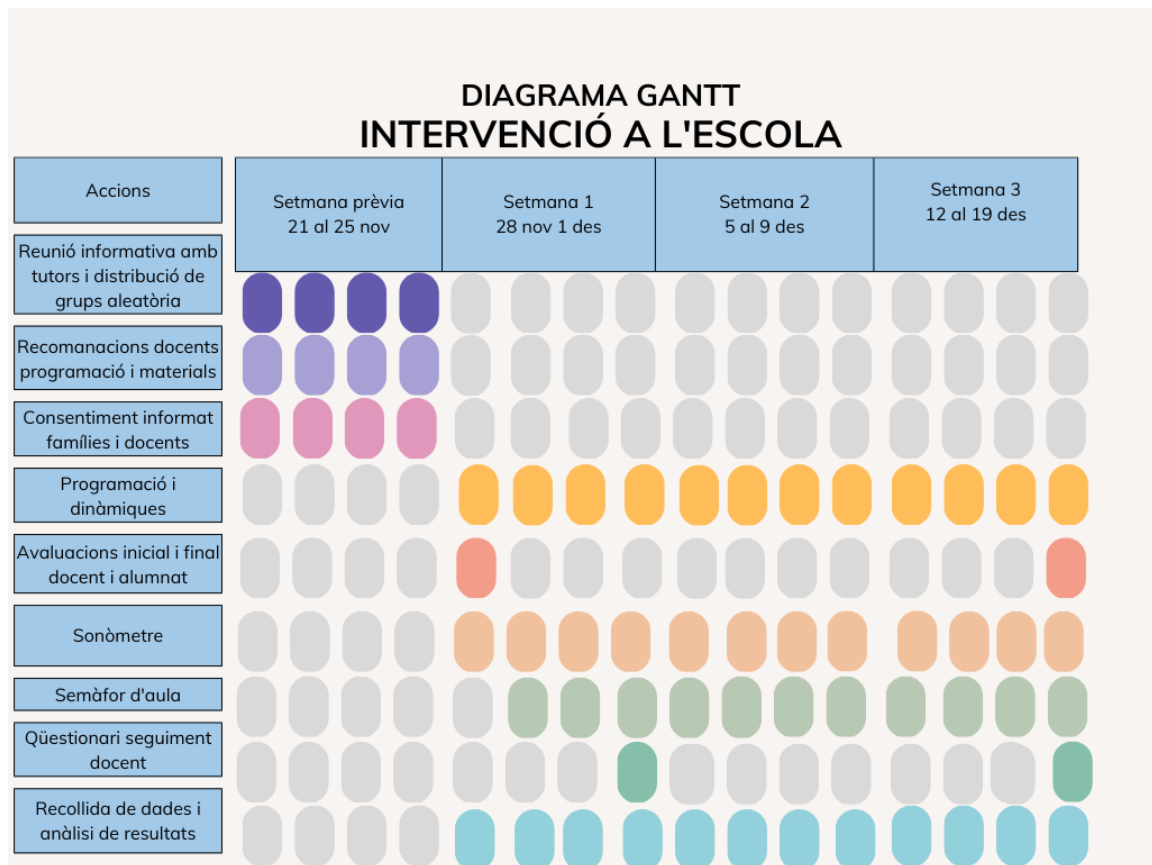

Figura 4: Diagrama de Gantt, organització de l'acció i de les recollides de dades. Font: M.Carmen Zorita Marín.

Procediment.

Recordem que el context de la intervenció i recollida de dades sempre fou al context d'aula i en gran grup amb el seu docent de referència, el seu tutor o

tutora. L'acció es realitzà del 28 de novembre de 2022 al 19 de desembre de 2022, és a dir, durant 14 dies. La intervenció estava feta per 14 sessions d'una durada aproximada de 20 minuts on la condició que es va donar és que cada nou aprenentatge s'inclogués de forma transversal i progressiva en les dinàmiques pròpies de l'aula. Es proposa així ja que a l'etapa d'educació Primària els tutors o tutores són els mestres que passen més hores lectives amb un grup de referència. De forma que si la intervenció l'aplica el seu referent que és el seu tutor, es garanteix que la major part de la jornada educativa es contempli un ensenyament específic de la cura de la veu i bons hàbits saludables a l'aula. Aquest model d'intervenció està fonamentada en la perspectiva de Hopkins (1989) que defensa un enfocament etnogràfic com a metodologia d'investigació a educació i que s'enfoqui a la realitat de l'aula i que es realitzi sota el control dels docents.

Per plantejar aquesta intervenció educativa, el procediment ha seguit l'esquema seqüencial per un procés d'anàlisi focalitzat en l'activitat educativa de Puigdemívol (2005) en el que inicialment (fase de focalització) es fa una anàlisi de la pràctica educativa a un centre educatiu. En aquest cas, s'ha plantejat la cura de la veu com a un eix de feina. Posteriorment, es fa una recollida d'informació (o avaluació inicial) que consisteix en una valoració del context real i com incideix un problema, en aquest cas, possibles conductes de risc relacionades amb la disfonia infantil. En la fase d'anàlisi es valora la informació recollida anteriorment i es cerquen solucions basats en un marc teòric i conceptual. En aquest cas, hem aplicat una programació basada en el context teòric d'experts i s'ha realitzat un seguiment. A través de dos qüestionaris docents, on es demanava la seva valoració subjectiva de com es duia a terme la programació i si observaven canvis als seus grups.

Per respectar el codi ètic d'una investigació cal obtenir el consentiment ètic formal.

En primer lloc, vaig informar detalladament de l'acció a la directora del centre. A més, li vaig oferir una còpia de la programació que es duria a terme, les pautes pels docents i els models de consentiment ètic formal per adults i infants. Una vegada em va autoritzar a dur a terme l'acció en l'escola. Vaig

realitzar una reunió amb els tutors participants i els vaig explicar amb detall la intervenció que han de realitzar a l'aula. Varen signar els fulls de consentiment ètic formal i férem el sorteig dels grups on s'aplicarà la intervenció i el grup que serà de control. D'aquesta forma han quedat dos grups on es farà intervenció i un de control. També els vaig lliurar la programació de la intervenció i les pautes pels docents dels grups on s'hi aplicarà.

En segon lloc, havia d'informar als participants que eren els alumnes de 4^t d'educació Primària. La finalitat és que entenguessin dins les possibilitats del seu nivell maduratiu i de comprensió quin era el meu objectiu de l'estudi i les activitats que realitzaríem a l'aula. Vaig anar a les classes i ho vaig explicar deixant clar que qui realitzaria la intervenció seria el tutor per millorar la cura de la veu.

El fet que els participants fossin menors d'edat fa que en conseqüència necessitem entregar el consentiment ètic informat per menors a totes les famílies, ja que són els màxims responsables en aquest cas. Per oferir una explicació acurada, he lliurat a les famílies una carta de presentació on explicava qui era, una docent de l'escola, l'objectiu i metodologia d'aquest estudi, vaig oferir mitjans de contacte per si tenien dubtes i vaig remarcar la voluntarietat de la participació (annex 3). El document del consentiment ètic formal per menors estava adjuntat, era el model ofert per la UOC on les famílies autoritzaven la participació de l'infant i a l'enregistrament visual i sonor. Es va repartir els consentiments el 17 de novembre i tingueren com a data màxima d'entrega fins el 25 del mateix mes (9 dies).

Referit a l'aplicació de l'acció, cal tenir en compte que les condicions del grup de control no és el mateix que els grups on s'aplicarà la intervenció.

Per una banda, al grup de control es va explicar a les famílies, alumnes i a la tutora que es realitzarien els qüestionaris de satisfacció a l'inici i final del període d'observació i que es faria un mesurament diari del nivell de decibels a l'aula amb el sonòmetre.

Per una altra banda, el grup d'experimentació on s'aplicaria l'acció els tutors han rebut una fulla de pautes per als docents (consultar annex 1) i una programació detallada de les activitats (consultar annex 2). Cada sessió de la

programació l'haurien de dur a terme en la primera classe que tinguessin els tutors amb el seu grup. També en la darrera sessió que facin amb els infants hauran de fer un procés de conscienciació i una d'autoavaluació en gran grup on valoraran quin ús de la veu han fet i el nivell de sorolls a la classe .

A més, han tingut un plafó amb cinc semàfors, on es va valorar en vermell si veien que ha hagut molt de renou i han fet molt de crits durant la jornada escolar. Col·locaren el color taronja si consideraven que estaven en procés de reducció del to de veu i dels nivells de decibels a l'aula. Finalment, si consideraven que el nivell de decibels a l'aula era el correcte i que l'alumnat ja no feia un mal ús de la veu posaran el color verd al semàfor corresponent al dia de la setmana en que es troben.

Referit a la recollida de dades es faria diàriament amb un sonòmetre que registraria el nombre de decibels que hi ha en el aula en diferents moments del dia. També es faria amb una freqüència diària la conscienciació i l'autoavaluació i coavaluació de l'alumnat sobre els nivell de sorolls i l'ús de la veu durant el dia. Es realitzarà a través d'uns semàfors com s'ha explicat anteriorment. Els qüestionaris de satisfacció es realitzaran a l'inici de la intervenció, és a dir, el 29 de novembre de 2022 i al tancament d'aquesta, que correspon al 16 de desembre de 2022.

Per tal de garantir el correcte compliment de l'estudi, he anat omplint la graella de seguiment de la intervenció (annex 5) on figuren totes les tasques diàries que s'havien de realitzar.

Per finalitzar, quan hagi acabat el Treball de Final de Màster donaré una carta d'agraïment a tots els participants (a l'equip directiu qui va autoritzar la intervenció, docents participants i famílies). En aquesta carta apareixerà un enllaç on podran llegir el treball final de màster. Si el publica la universitat UOC facilitaré aquest enllaç, sinó el penjaré en format pdf al Google Drive de l'escola i facilitaré l'enllaç d'aquest. En la carta a més de l'agraïment explicaria un resum de les conclusions. A més, oferiré una còpia del treball a l'equip directiu.

Avaluació dels resultats de l'acció o intervenció

En primer lloc, valorarem les dades de les proves subjectives de la intervenció. Aquestes seran els qüestionaris dels docents i de l'alumnat. A més, dels semàfors setmanals.

➤ **Qüestionari de satisfacció docent.**

Al qüestionari inicial es varen extreure les següents conclusions. Els docents de 4^t expressaren que estaven preocupats del nivell de soroll i to de veu a les aules.

El 66,6% dels docents han intentat aplicar estratègies per reduir el nivell

de soroll i baixar el nivell del to de veu a l'aula, mentre que un 33,3% ha fet pocs intents. Dos dels tres

docents afirmen no tenir cap formació sobre educació vocal i trastorns de la veu mentre (66,6%) que 1 docent afirma tenir-ne molta (33,3%). Aquests resultats coincideix amb l'afirmació que fa l'expert Bustos (2000) assenyalen que hi ha una manca de formació inicial docent sobre l'educació vocal.

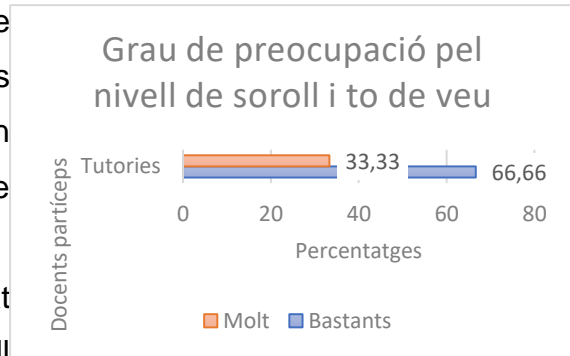

Figura 5: Grau de preocupació pel nivells de veu i sorolls a les aules per part dels docents. Font: M.Carmen Zorita Marín.

Referit a la diferència entre els hàbits d'ús de la veu entre nins i nines, el 100% de docents opina que no hi ha diferències de gènere. Aquest resultat final coincideix amb compte l'estudi de García i altres (2014) i de Alves Maia i altres (2014) on afirmaven que no observa diferència de gènere quan es tracta de trastorns de la veu.

La totalitat dels docents participants pensa que és possible aplicar mesures eficaces i eficients per reduir el nivell de soroll i el volum de veu a les aules.

Al qüestionari de satisfacció final docent: la valoració que en fan els tutors dels grups d'intervenció o experimentació sobre si han percebut qualque millora respecte al nivell de soroll i to de veu a l'aula des de l'aplicació del programa és: poques millores 50% i bastantes millores 50%.

Referit a l'aplicació d'estratègies que han emprat en aquestes tres setmanes. La resposta dels tutors on és que el 66.6 % "poques estratègies" els han funcionat i el 33.3% "bastantes".

Quant a la millora de l'actitud sobre la importància de l'educació vocal dels mestres dels grups d'experimentació el 50% opina que ha "millorat un poc" i un 50% opina que ha "millorat bastant".

La totalitat del professorat dels grups d'experimentació (100%) valora que l'aplicació d'aquest programa és "molt senzill" i que "la majories d'estratègies" del programa són factibles d'incorporar en la seva programació habitual.

El grau d'esforç que els ha suposat incorporar aquestes accions a la seva pràctica ha estat un 50% bastant d'esforç i 50% molt poc esforç.

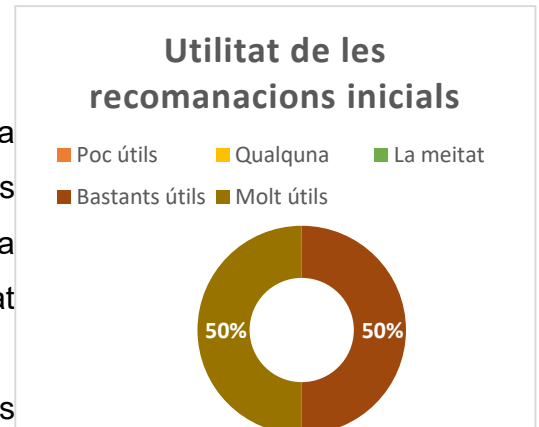

Figura 6: Grau d'utilitat de les recomanacions inicials per al professorat. Font: M. Carmen Zorita Marín.

➤ Qüestionaris de seguiment (pregunta per l'escala):

En aquesta pregunta es demana que els professors situïn en l'escala del 1 al 10 on estaria el seu grup-classe.

El docent tutor del primer grup d'intervenció (4^t A) al final de la primera setmana d'intervenció va situar al seu grup en un 6, ja que en estones que calia silenci no es donaven i al final de la intervenció en 4. Percep una millora de 2 punts. En canvi, el tutor del segon grup d'intervenció (4^t C) va situar al grup al 8 quan va finalitzar la primera setmana d'intervenció. Explicava que calia temps i treball de conscienciació per millorar el control del renou i el volum de veu. En la darrera setmana d'acció s'ha situat un punt de millora respecte a la valoració anterior, és a dir, un 7. Explica que hi ha una millora en la conscienciació per part de l'alumnat i que cal més temps per valorar millores significatives. Per tant, als dos grups hi ha una tendència de millora en la pregunta per l'escala, on segons les seves percepcions s'apropen més al nivell de soroll adequat i un to de veu baix a l'aula.

➤ Qüestionari inicial i final de l'alumnat: La primera pregunta "penses que és important tenir cura de la veu?" Podeu consultar la Figura 7.

A la segona pregunta: “parlo molt de temps durant el dia?” (Figura 8).

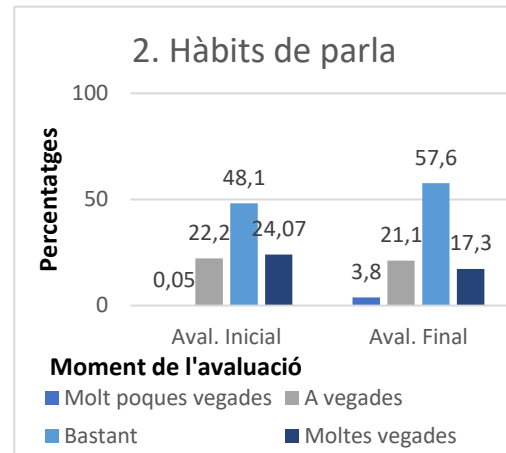
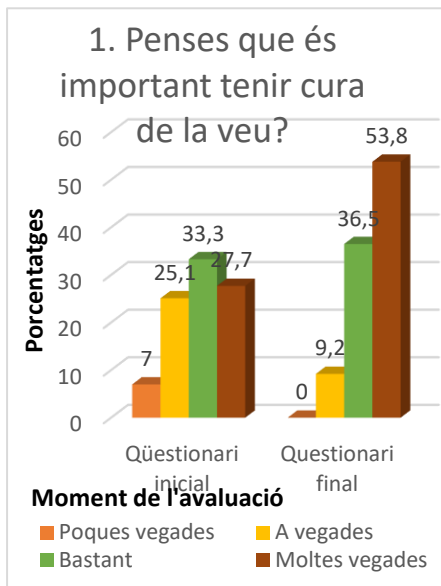

Figura 8: Temps de parla durant el dia. Font: M.Carmen Zorita Marín.

Figura 7: Importància de la cura de la veu per l'alumnat. Font: M.Carmen Zorita Marín.

Referit a la tercera pregunta “normalment crit, tenc tos o mal de coll?” Podeu consultar les dades a la figura 9.

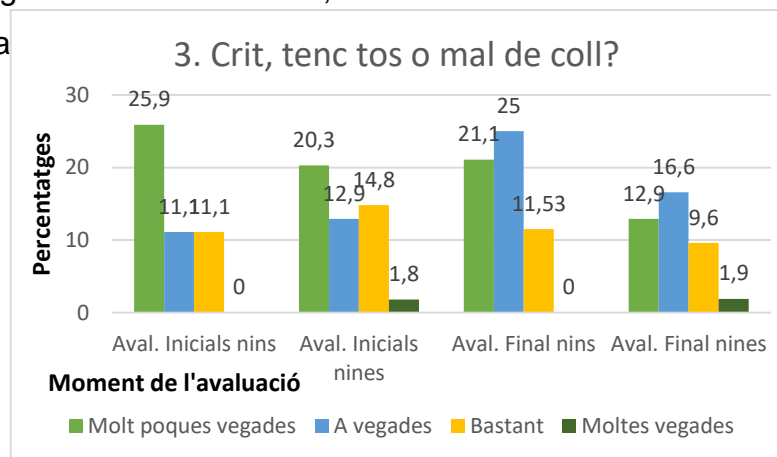

Figura 9: Síntomes de mal ús de la veu. Font: M.Carmen Zorita Marín.

En canvi, a la pregunta 4 demana “quan hi ha renou al voltant i volem parlar, criden perquè l’escoltin?” La resposta més escollida és “a vegades” amb un 40.7 % al qüestionari inicial i al final un 55.77%. Mentre que la segona opció més escollida és “molt poques vegades” a l’inicial amb un 37% i al final un 21.1% empatat amb “bastant”.

Referit a la cinquena pregunta, “després de cantar o xerrar em fa mal el coll”, consulteu figura 10.

La pregunta 6: bec duran el dia? L'opció més triada és "moltes vegades" a l'avaluació inicial un 44.4% i a la final un 50%. Mentre que la segona opció més escollida és bastant un 29.9% i un 30.7% respectivament

A la setena pregunta: "parlo fluix a l'aula?" Les respostes per gènere les podeu consultar a la figura 11.

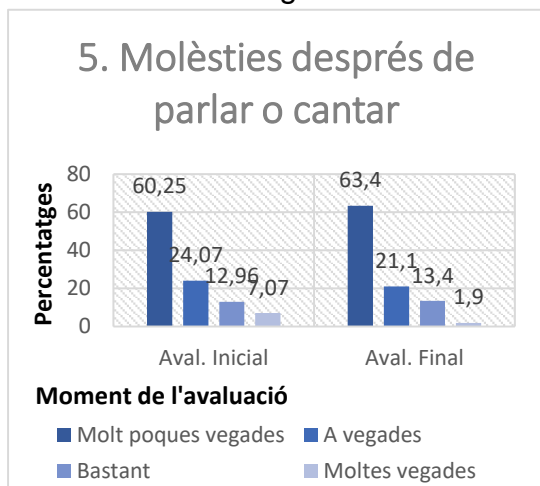

Figura 10: tenc molèsties després de parlar o cantar?. Font: M.Carmen Zorita Marín.

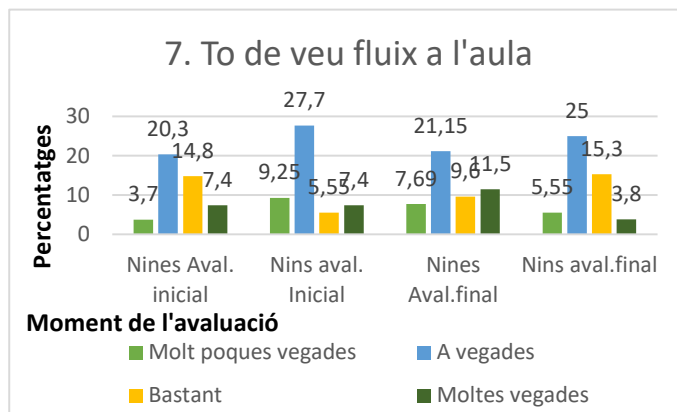

Figura 11: Parlo fluix a l'aula? Font: M.Carmen Zorita Marín.

A la pregunta següent, la vuitena, es planteja " quan estic enfadat, crido o ploro?" A l'avaluació inicial destaquen "molt poques vegades" amb un 46.2% i "bastant" amb un 25.9% mentre que al qüestionari final destacà " a vegades" amb un 40.7% i "molt poques vegades" amb un 28.8%

La pregunta número 9, planteja "a l'aula, quin nivell de renou hi ha?" (figura 12). Mentre que la pregunta desena:" quan hi ha un conflicte amb els seus amics intento xerrar fluix i respectuosament?", podeu consultar la figura 13.

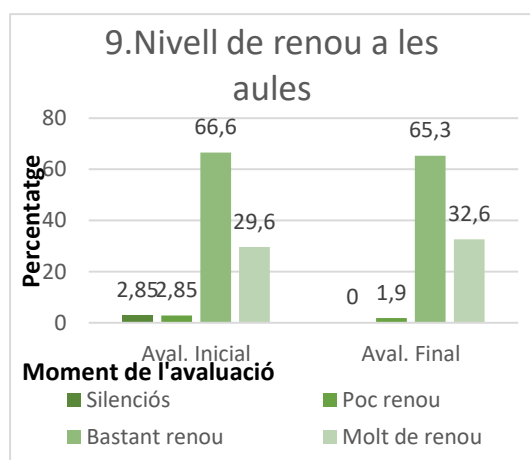

Figura 12: A l'aula quin nivell de renou hi ha? Font: M.Carmen Zorita Marín

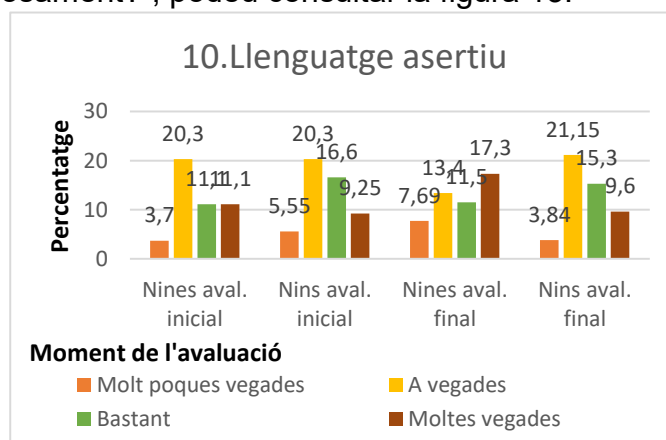

Figura 13: Ús de llenguatge asertiu en situacions conflictives. Font: M.Carmen Zorita Marín

A la darrera pregunta, es demana “les coses que hem treballat a la classe per tenir cura de la veu m’han ajudat a millorat?”. Les respostes han estat “molt” 46%, 35% bastant i poc un 19%.

➤ Semàfor:

El seguiment del semàfor setmanal del grup d’intervenció 1 o 4t A és: la primera setmana hi ha una prevalença del color groc on els infants consideraren que estaven en un procés intermig del control del to de veu i sorolls a l’aula. Mentre que a la segona setmana, segons la seva percepció hi ha una millora. El dimecres es valoraren un punt intermig entre el verd i el groc, ja que mig dematí havien estat verd i l’altra meitat un groc.

En canvi, el segon grup d’intervenció o 4t C en la primera setmana d’intervenció, el grup valorà un progrés de vermell fins arribar al verd, amb una petita baixada el divendres. Aquest patró es repeteix la segona setmana, hi ha un progrés constant, del groc fins arribar al verd.

En segon lloc, analitzarem les dades de la prova objectiva de l’acció, és a dir, les dades relacionades amb el sonòmetre.

Cal fer un aclariment abans de començar l’anàlisi: al llarg de la primera setmana, els tres grups realitzaren proves d’avaluació escrites que han suposat una anomalia en els mesuraments. Durant aquestes sessions d’examen no es permet cap mena d’intercanvi comunicatiu entre l’alumnat i les proves són exigents a nivell d’atenció, per la qual cosa l’aula roman en silenci. Els resultats mesurats en aquests moments impliquen, per tant, una baixada de la mitjana setmanal. El dia de les proves s’ha situat entre 52 a 54 dB, mentre que la mitjana habitual de dB a les aules es situa entre els 67,9-73 dB.

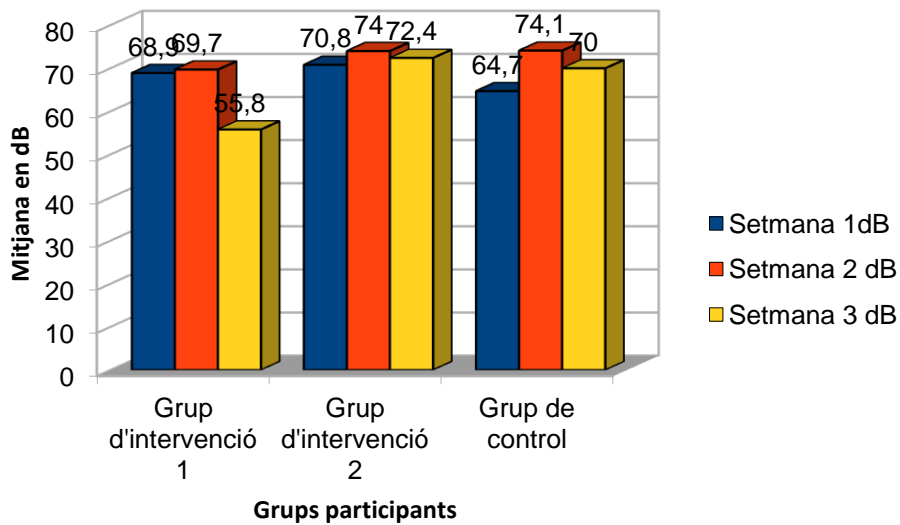

Figura 14: Mitjana setmanal del registre a les 9.20 per grup. Font: M.Carmen Zorita Marín.

Observant les dades, podem observar que al primer grup d'intervenció (4^t A), durant la primera setmana d'intervenció, hi ha una mitjana de 69,8 db. En la segona setmana, la mitjana dels mesuraments

mostren una baixada una dècima de decibel, mentre que al final de la tercera setmana hi ha una baixada de 13,9 dB a la mitjana corresponent. Per tant, la tendència d'aquest grup a estat cap a una reducció de decibels progressiva.

Quan al grup d'intervenció 2 (4^t B), la primera setmana la mitjana dels mesuraments en decibels és de 64,7 dB. En canvi, en la segona setmana presenta una pujada de la mitjana de 9,4 dB i la darrera setmana hi ha una petita baixada en la mitjana de 4,1 dB.

Finalment, al grup de control la mitjana de la primera setmana fou de 69,1 dB. Al llarg de la segona setmana s'incrementà 4,9 dB i finalment, la darrera setmana va baixar 1,6 dB.

El grup de control i l'aula d'intervenció 2 presenten una tendència semblant on la segona setmana hi ha una pujada i la tercera setmana hi ha una petita baixada de decibels, molt inferior a la pujada de la segona setmana.

Repercussió dels resultats en un futur

Quan dissenyava la present intervenció em preocupava que no fos prou interessant per a l'alumnat, que pogués suposar una càrrega addicional per al professorat o que l'alumnat no arribés a aprendre actituds de sensibilització envers l'ús de la seva veu. Tanmateix, a la vista dels resultats, sembla que hem pogut dissenyar una intervenció que ha estat ben valorada tant pel conjunt de l'alumnat com del professorat implicat i que no ha suposat una càrrega addicional al professorat que l'ha aplicat i que ha canviat la percepció de l'ús que fa de la veu, no només de l'alumnat a qui va dirigida l'activitat, sinó també del professorat que ha aplicat la intervenció.

La part central de la proposta d'acció és fonamentalment sensibilitzadora: partir d'obtenir un major coneixement i una major consciència dels nostres propis hàbits podem iniciar canvis a través de models de bones pràctiques. Tal i com afirmen Puigdemívol (2005) i altres autors, la sensibilització és una primera passa per canviar la nostra percepció sobre una dificultat o un problema i considero que hi ha hagut suficients dades subjectives que així ho avalen, tot i que les objectives només mostren una reducció del decibels ambientals a un dels grups, deixant l'altre amb una tendència similar a la del grup de control. Analitzar aquesta qüestió no és fàcil en aquest moment. Per obtenir més dades seria necessari mantenir la intervenció durant un període més llarg, tal vegada, un trimestre o un curs escolar complet i observar quina és l'evolució de la tendència.

Per tal obtenir resultats que poguessin ser fàcilment validables, vaig optar per recollir els mesuraments sempre en el mateix horari per a tots els grups. Decidir els horaris ha estat difícil, per la pròpia lògica del funcionament de les aules: per una banda, alguns grups no són presents a la seva aula en algunes franges horàries, o bé es troben en dinàmiques de treball multi-espai o en contacte amb altres grups. Per altra banda, havia de compatibilitzar la meua pròpia tasca docent amb la pròpia dinàmica de la intervenció. Tanmateix, després d'analitzar els resultats m'he adonat que fer mesuraments en alguns moments (com per exemple, en una dinàmica de prova escrita) no ha estat funcional, ja que correm el risc que la mitjana alteri el resultats. Un altre aspecte que he après és que tampoc no ha estat funcional fer mesuraments durant el temps de berenar. Durant el berenar, que cada grup fa a la seva aula de referència, l'ambient és distès i l'alumnat conversa animadament mentre que berena. Penso que a mitjà o llarg termini aquest mesurament podria ser molt útil per avaluar

si es produeix un canvi d'hàbits. Com assenyalen Herrero i Beyebach (2018) canviar hàbits suposa temps i esforç, suposa donar resposta educativa a situacions de resistència al canvi naturals.

Un dels aspectes que més ha posat en valor el professorat que ha realitzat la intervenció ha estat la creativitat que han vist en el disseny de les diferents intervencions i activitats, ja que no hi ha cap proposta educativa semblant i aquesta ha estat dissenyada ad hoc. Si en el futur apareixen altres persones interessades en dissenyar una activitat educativa relacionada amb la disfonia, ben podrien considerar els resultats obtinguts i la metodologia emprada, tot i que cal tenir en compte que canviar els hàbits de cura de la veu requereix temps i constància. Cal continuar la recerca per completar la literatura científica sobre la disfonia i la seva prevenció en l'àmbit educatiu la qual a dia d'avui és molt escassa. La literatura científica que hi ha sobre aquest trastorn de la veu està enfocada a l'àmbit clínic pràcticament en la seva totalitat. Per aquest motiu, aquest treball pot suposar un inici per noves recerques i investigacions a les aules i en el context escolar.

Tal i com diuen els experts com Bustos (2000) des de l'àmbit educatiu és necessari establir hàbits saludables que previnguin possibles trastorns de la veu. No obstant, l'escola pot ser un eix fonamental per fer deteccions i derivar-los als especialistes sanitaris corresponents (pediatres, logopedes, foniatres...).

Per tant, quant a la pregunta inicial "Es pot prevenir la disfonia a les aules?", la resposta és que sí, tot i que amb matisos. Penso que els resultats obtinguts són prometedors, però que entre altres factors s'han vist afectats per l'estil docent del professorat que els ha dut a terme, de formes que no s'havia previst. En alguns casos, aquestes modificacions han enriquit fortament l'activitat proposada, amb adicions condicionades per la seva formació o la seva experiència. Per exemple, un dels tutors va fer en la sessió sobre higiene postural, va fer una classe extraordinària, on va fer explicacions detallades, consells i observacions de conductes habituals a l'aula que calia potenciar per millorar. Aquest docent enriquí la sessió ja que té la carrera d'INEF i té coneixements experts sobre aquest tema. En canvi, l'altre docent té coneixements artístics, de forma que les sessions més relacionades amb jocs de la veu i creativitat es veien potenciades en aquella aula, gràcies a la seva formació en teatre.

Si hagués de tornar a dissenyar aquesta intervenció, segurament dedicariem més temps a sensibilitzar prèviament al professorat sobre l'ús que fan de la seva pròpia

veu, ja que les actituds tenen un impacte en el model que el professorat presenta a l'alumnat. Es necessari que els docents estiguin preparats per poder aplicar canvis a l'aula. Necessiten formació específica per aprendre més i en conseqüència, tenir un major grau de conscienciació sobre els bons hàbits i trastorns de la veu. Alhora han d'adquirir estratègies i recursos de bones pràctiques per ser un model per als infants. Per finalitzar el treball m'agradaria fer una menció especial als meus companys i comunitat educativa del CEIP Sa Marina de Lluçmajor que només m'han donat facilitats per dur a terme l'acció.

Referències bibliogràfiques

- Adam Alcocer, A. L. (2022). *Disseny d'una proposta d'intervenció/ acció*. UOC.
- Alves Maia, A. , Cortés Gama, A.C. , & E Kümmer, A. M. (2014). *Behavioral characteristics of dysphonic children: integrative literature review*. *CoDAS* (São Paulo), 26(2), 159–163.
- Antón Almero, M., Doménech Máñez, I., Ferrer Ramírez, M. J., Solavera, R., Reig Montaner, E., & Faubel Serra, M. (2021). *Dysphonia in children. Descriptive analysis of the factors involved, clinical parameters and impact on quality of life*. *Acta Otorrinolaringológica Española (English)*, 72(2), 80–84. <https://doi.org/10.1016/j.otorri.2020.01.004>
- Arribas, M. (2004). Diseño y validación de cuestionarios. *Matronas profesión*, 5(17), 23-29.
- Asorey, M. J. F. (2011). *Una realidad olvidada: la salud vocal en educación infantil y primaria*. *Revista galego-portuguesa de psicología e educación: revista de estudos e investigación en psicología y educación*, (19), 27-40.
- Borragán Torre, A., del Barrio del Campo, J.A , Gutiérrez Fernández, J.N . (1999). *El juego vocal para prevenir problemas de voz*. Aljibe.
- Bustos Sánchez, I. (2000). *Trastornos de la voz en edad escolar*. Aljibe.
- Esteve Gibert, N. i Andreu Barrachina , A. (2022). *Guia del TFM professionalitzador. Màster Universitari de Dificultats de l'Aprenentatge i Trastorns del llenguatge*. UOC.
- Fleta Zaragoza. J. (2021). *Disfonía en la infancia. Valoración y pauta a seguir*. *Boletín de la Sociedad de Pediatría de Aragón, La Rioja y Soria*, 2, 81–85.
- García-Mateos, M., Mayor Cinca, M. Á., de Santiago Herrero, J., & Zubiauz de Pedro, B. (2014). *Prevalencia de las patologías del habla, del lenguaje y de la comunicación. Un estudio a lo largo del ciclo vital*. *Revista de logopedia, foniatría y audiología*, 34(4), 163–170. <https://doi.org/10.1016/j.rlfa.2014.03.003>
- Herrero de Vega, M., Beyebach, M. (2018). *Intervención escolar centrada en soluciones. Conversaciones para el cambio en la escuela*. Herder.
- Hopkins, D (1989). *Investigación en el aula. Guía del profesor*. PPU
- León, O.G., Montero, I. (2011). *Métodos de investigación en psicología y educación*. Mc Graw Hill.

- Moreno Manso, J.M., García-Baamonde Sánchez, M.E. (2009). *Disfonia Infantil. Talleres para la prevención*. EOS.
- Puigdelívol, I. (2005). *La educación especial en la escuela integrada. Una perspectiva desde la diversidad*. Graó.
- Puyuelo, M. (2009). *Disfonías infantiles. Talleres para la prevención*| Juan Manuel Moreno Manso y M.ª Elena García-Baamonde Sánchez (coordinadores) Editorial EOS. Colección Fundamentos Psicopedagógicos, 2009.
- Saavedra-Mendoza, A. G. M., Akaki-Caballero, M. (2014). *Guía de práctica clínica de disfonía basada en evidencia*. In *Anales de Otorrinolaringología Mexicana* (Vol. 59, No. 3, pp. 195-208).
- Selekman, M. (2012). *Abrir caminos para el cambio. Soluciones de terapia breve para adolescentes con problemas*. Gedisa editorial.

Annexos

Annex 1

Recomanacions per als docents tutors o tutores

Benvolguts tutors i tutores,

Per afavorir actituds comunicatives que afavoreixin un bon ús de la veu a l'escola cal fomentar situacions d'intercanvis comunicatius verbals adequats entre l'alumnat i els docents i entre els mateixos infants. En aquestes situacions cal ensenyar a "protegir la veu" i mirar de no forçar-la per evitar l'establiment de mals hàbits vocals a l'aula i fora d'ella (temps de pati, extraescolars, entorns esportius i familiars, etc). Per garantir una bona intervenció podeu consultar aquestes recomanacions basades en les pautes de l'experta Inés Bustos i Borragan i altres autors:

Recomanacions per als docents

- Utilitza recursos no-verbals per requerir l'atenció dels infants (mamballetes, aturar la llum de l'aula, fer ús d'un instrument musical que permeti un renou suau ...).
- Esperar que hagi suficientment silenci en l'aula abans de parlar.
- Acostumar a l'alumnat a "escoltar" silenci. És a dir, esperar un segons en silenci per afavorir la concentració abans d'explicar. Requereixen atenció auditiva, per aquest motiu requereixen d'una concentració prèvia.
- Avesar als infants a parlar d'un en un, per entendre allò que ens volen dir, ja que no podem escoltar més d'un missatge alhora.
- Oferir als alumnes un bon model oral. Això vol dir, xerrar de forma pausada, no elevar massa el to de veu, evitar els crits, variar l'entonació de la veu, és a dir, emprar una veu expressiva, que no sigui monòtona (ja que això desgasta més les cordes vocals).
- Utilitzar el silenci i les pauses prolongades per indicar als infants que ha acabat una idea, donar-los temps per assimilar-la; després d'aquesta pausa demanar si qualcú té qualche dubte abans de continuar amb una altra idea.

- Donar temps per respirar entre oracions, de forma pausada i sense sentir pressa per continuar.
- Verbalitzar allò que fem mentre parlem. Per exemple; “ara faré una pausa abans de seguir xerrant”, “mentre t’escolto respir de forma relaxada pel nas”.
- Establir el control disciplinari de la veu sense emprar la veu per evitar un enuig, tensió... Fer ús de la mirada, una actitud, una postura, un gest...
- No fer ús exclusivament de la veu per fer les classes, emprar eines alternatives com la visualització de vídeos amb la pissarra digital, PowerPoint per reduir el pes auditiu i compensar-lo amb un aprenentatge visual.
- Fer explicacions curtes, clares i gràfiques.
- Fer ús d’un llenguatge adaptat i comprensible per l’alumnat de l’aula.
- Sol·licitar ajuda en situacions que es donen freqüentment, per exemple quan el docent està refredat o amb mal de coll. L’alumnat sol ser comprensiu si els demanes la seva col·laboració. “Avui haureu de parlar en veu baixa i fer silenci per escoltar-me. Podeu veure que estic refredada i tenc mal de coll. Per això, he de tenir cura de la meva veu per no quedar-me escanyada i per demà trobar-me un poc millor, m’ajudareu?”. (Bustos, 2000, p.110) i Borragán et al., (1999)

En quant als infants:

Perquè adquireixin hàbits comunicatius que els permetin desenvolupar la seva veu de manera saludable; si el docent està sensibilitzat amb la seva pròpia veu i així ho explica als infants, ells també consideraran important tenir cura de la seva. (Bustos, 2000, p.111)

Es recomana que el professorat incideixi en les diferents situacions comunicatives entre iguals.

- Respectar els torns de paraula per parlar d’un en un.
- Avesar als infants a respondre, preguntar, demanar sense necessitat de cridar.

- Estar en silenci mentre s'escolta al docent o mentre intervé un company de la classe.
- Aprendre a expressar el seu desacord sense "enfadar-se" amb la veu.
- Reforçar positivament, en especial als infants més tímids, en qualsevol situació en la que hagi pogut expressar-se de forma individual i en grup.
- Oferir a l'alumnat moltes ocasions en les que puguin expressar-se oralment i participar. Oferir diferents tipus d'activitats, respondre preguntes, explicar una vivència als companys, recitar un poema, formular una endevinalla, explicar un conte...
- Crear un ambient on els infants es sentin còmodes i segurs.
- Animar als infants a expressar-se de forma tranquil·la i pausada, fent pauses i respirant adequadament. Cal evitar els crits.
- Evitar fer grans treballs vocals quan es troben sota una tensió emocional.

Bibliografia referenciada:

- Borragán Torre, A., del Barrio del Campo, J.A , Gutiérrez Fernández, J.N . (1999). *El juego vocal para prevenir problemas de voz*. Aljibe.
- Bustos Sánchez, I. (2000). *Trastornos de la voz en edad escolar*. Aljibe.

Annex 2

Pla d'intervenció preventiva de disfonia a les aules		
Durant els 20 primers minuts de la 1a sessió del tutor o tutora amb el seu grup treballarà una activitat específica per a la prevenció de la disfonia. La norma serà que una vegada s'hagi introduït una activitat s'ha de transferir a l'aula de forma diària a les rutines escolars.		
Sessió	Data	Activitat
1a	28-11-2022	<p style="text-align: center;">Semàfor setmanal</p> <p>Introduïrem un cartell amb 5 semàfors que servirà per fer un seguiment de la percepció del renou a l'aula. S'explicarà que:</p> <ul style="list-style-type: none"> - El color vermell indica que durant la jornada escolar hem cridat a molts moments. - El color taronja: ha hagut estones que ha hagut molt de renou i d'altres més tranquils. - El color verd: la major part de la jornada ha hagut poc renou i han parlat a un nivell fluix. <p>A la darrera sessió del dia amb el tutor es demanarà: com trobeu que ho hem fet avui? I es demanarà que votin per autoavaluar-se en quin color es troben aquell dia.</p>
2a	29-11-2022	<p style="text-align: center;">Qüestionari inicial</p> <p>L'alumnat omplirà un qüestionari on explicarà els coneixements que té sobre els problemes i cura de la veu i la percepció del nivell de renou i ús de la veu a l'aula.</p>
3a	30-11-2022	<p style="text-align: center;">Sensibilització: Conte "Gritos con los mosquitos"</p> <p>Projectar a la pissarra digital: https://www.youtube.com/watch?v=e7HlgNWSHaY (durada 4 minuts). Demanar en assemblea què troben sobre el vídeo. Trobau que els mosqui zampa podrien venir a la nostra classe? En quin moments cridem més? En quines situacions parlem més fluix? A qui us sembleu més a la nina "Chilla" o a la padrina de Chilla?</p>
4a	01-12-2022	<p style="text-align: center;">Higiene vocal, postural i respiració</p> <p>Posar a la pissarra: https://www.youtube.com/watch?v=nI-ZRTv-rVs&list=PLWqI5nnCszIsaLeSA0dYpbiY14PmkSHA5&index=27 <i>Demanar quins hàbits pensen que poden ajudar a tenir cura de la veu?</i> Resposta: hidratació, una correcta postura corporal, respiració nasal, relaxació, higiene bucal i nasal (mocar-se, rentar-se les dents...), alimentació sana, practicar esport (tenir un cos flexible i tonificat), xerrar en un to suau i evitar cridar o xerrar durant molt de temps. <i>Quines coses podem fer a l'aula per millorar?</i> Seure bé, fer aturades per veure, xerrar fluix i no cridar, establir moments de relaxació, dur berenars saludables, respirar pel nas...</p>
5a	02-12-2022	<p style="text-align: center;">Jugam amb la veu</p> <p>Visualitzam el vídeo:</p>

		<p>https://www.youtube.com/watch?v=OoGI2yQa3z4</p> <p>Joc de les veus: Per practicar l'experimentació de la nostra veu, farem una rotllana el grup classe i cada nin haurà d'agafar una carta i fer la veu del seu personatge i dir les oracions que hi ha anotades a la carta. Així practican veus agudes, greus, ritmes lents o ràpids, veus nassals entre altres i observaran la flexibilitat que tenen les seves pròpies veus.</p>
6a	05-12-2022	<p>Modelatge: dinàmica pàgines grogues (part I)</p> <p>En aquesta dinàmica cooperativa de les pàgines grogues (Pujolàs, 2000)(http://www.xtec.cat/crp-santceloni/CAAC/pagines_grogues.pdf) els alumnes hauran d'escriure en un full groc: Quina cosa sé fer especialment bé? Ho hauran d'explicar en detall i fer-ne un dibuix.</p>
7a	07-12-2022	<p>Modelatge: dinàmica pàgines grogues (part II)</p> <p>En aquesta dinàmica cooperativa de les pàgines grogues (Pujolàs, 2000)(http://www.xtec.cat/crp-santceloni/CAAC/pagines_grogues.pdf) els alumnes hauran de l'escrit en la fulla groga escrit què se'ls dona especialment bé? I en torns (amb un objecte de tòtem) hauran d'explicar a la resta del grup. D'aquesta manera introduïrem un tòtem per regular els torns, fomentarem la parla en un to mitjà i l'escolta activa</p>
8a	09-12-2022	<p>Comunicació assertiva i gestió emocional</p> <p>El docent explicarà que totes les persones necessiten explicar les seves necessitats, idees i sentiments però que no es pot fer de qualsevol manera. Per això cal seguir unes passes.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar com em sento. Mostrar imatge d'emoticones. Exemple: Jo em sento trist. 2. Explicar quina cosa em causa aquella emoció. Perquè intento parlar a tota la classe i amb tant de renou no puc. 3. Exposar una solució. Esperaré a que hagi silenci i quan tothom m'escolti, parlaré. <p>A continuació, mireu el següent vídeo: https://www.youtube.com/watch?v=q1K9EH90CyA i expliqueu com ho resoldríeu seguint les passes anteriors.</p>
9a	12-12-2022	<p>Tons de veu en una aula : Veuòmetre Mosquizampa</p> <p>En aquesta activitat introduïrem el «veuòmetre» i s'explicarà que per fer feina a les aules hi ha diferents estones i que el nivell de veu a de variar. Haurà estones de silenci (nivell 0), xiuxiuejar (nivell 1) quasi no s'ha de sentir, parlar fluixet (nivell 2)finalment hi haurà moments on es pot parlar fort (nivell 3). Es penja un veuòmetre a l'aula (si pot ser a prop de la pissarra Vileda) i es demanarà que per petits equips de feina expliquin en quins casos s'ha d'utilitzar cada nivell. Així s'establiran en quins moments hem d'emprar el nivell 0, 1, 2 i 3.</p>
10a	13-12-2022	<p>Modelatge: La roda de resolució de conflictes</p>

		<p>El docent projectarà a la pissarra la roda d'imatges. Aquesta serveix per resoldre conflictes habituals a l'escola. Llavors, el docent haurà d'assignar per grup (de 3 o 4 membres) una forma de resoldre conflictes que surti a la roda. El grup haurà de pensar una situació on es pugui aplicar aquesta solució i hauran d'explicar o d'interpretar la situació conflictiva i la solució que els ha tocat.</p> <p><i>Exemple: em toca la solució «cercar ajuda». Mentre jugàvem al pati 5 companys i companyes a fet i amagar. Dos companys s'han enfadat, perquè un diu que l'ha agafat i l'altre diu que no l'ha tocat. He intentat que es calmin, però estan molt enfadats i un company crida a l'altre. Després que els meus companys i jo haguem intentat calmar-los, com no ens escolten, anirem als mestres de pati a demanar ajuda.</i></p>
11a	14-12-2022	<p style="text-align: center;">Sensibilització: A Cau d'orella + Qüestionari</p> <p>Es contarà el conte « A cau d'orella» . Demanar sobre la moralina de la història. Us passa a casa o a l'escola igual? Cridar és útil quan estem enfadats?</p> <p>A més, es passarà el qüestionari: avalua les activitats per a la cura de la veu. On hauran de puntuar del 1 al 4 les activitats realitzades fins al moment.</p>
12a	15-12-2022	<p style="text-align: center;">Comunicació i escolta activa</p> <p>Dinàmica cooperativa: opinions enfrontades</p> <p>En primer lloc explicarem que farem un debat i les normes. Es regularan els torns amb un tòtem (pot ser una pilota, un bolígraf...) i es recordarà que cal escoltar i parlar quan cada equip tingui un torn. No es pot cridar ni interrompre als companys i companyes.</p> <p>Uns exemples de temes pot ser: trobeu que al centre hauríem de llevar les pilotes? Us agradaria que en el futur els mestres fossin robots?</p> <p>http://www.xtec.cat/crp-santceloni/CAAC/opcions_enfrontades.pdf</p>
13^a	16-12-2022	<p style="text-align: center;">Qüestionari final</p> <p>L'alumnat omplirà un qüestionari on expressarà les observacions i valoració dels aprenentatges realitzats.</p>
14^a	19-12-22	<p style="text-align: center;">Cartell de consells per evitar “perdre la veu”</p> <p>Durem una cartolina A3 i el grup classe haurà d'anotar els nous aprenentatges que han fet sobre aquest àmbit. Servirà com a eina d'autoavaluació del grup sobre el nivell de conscienciació i coneixement sobre la disfonia.</p>

Annex 3

Benvolgudes Famílies,

Soc na Mari Carmen Zorita i soc la mestra de suports dels vostres fills i filles. Com sabeu la formació continuada per part dels mestres és un eix fonamental per millorar la qualitat del nostre ensenyament. En el meu cas, estic cursant un màster oficial en la Universitat Oberta de Catalunya sobre Dificultats d'Aprenentatge i trastorns de la Parla. Per finalitzar aquesta formació necessito realitzar un treball o estudi a les aules. El meu treball se centra en la millora d'hàbits saludables per la cura de la veu i en conseqüència, la reducció del soroll a l'aula. Per això, farem dinàmiques diàries de conscienciació i aprenentatge de petites rutines que són beneficioses per la veu. A més es realitzarà un seguiment del nivells de decibels a l'aula i uns qüestionaris per avaluar els aprenentatges i resultats als infants i docents. Aquestes activitats es realitzaran en el aula amb tots els alumnes. Els encarregats de dur-lo a terme seran els tutors i tutores de 4t (Mercè, Miquel Estela, Jaume) i jo. La durada d'aquest estudi és de 14 dies, del 28 de novembre al 19 de desembre de 2022.

Per poder realitzar aquest estudi, necessito la vostra autorització o consentiment informat que trobareu a continuació, ja que les observacions, enquestes i dinàmiques es realitzaran als vostres fills que són menors d'edat. La participació en aquest és estudi és totalment voluntària. Si teniu qualche dubte o consulta podeu contactar amb mi a través del meu correu de l'escola mczorita@ceipsamarinadellucmajor.cat.

Moltíssimes gràcies per la vostra confiança i col·laboració.

Una salutació,

Mari Carmen Zorita

Annex 4

Graella de seguiment dels decibels a les aules

Decibels dB		28/11	29/11	30/11	1/12	2/12	Mitjana setmanal	5/12	7/12
4 ^t A	9,20 h	75,3	54,4 examen	76,5	71,4	71,7	69,8	76,6	76,5
	10,30 h berenar a l'aula	77,3	76,6	76,4	75,9	76,1	76,4	79,2	76,0
4 ^t B	9,20 h	73,2	52,3 examen	75,3	72,3	72,4	69,1	71,3	74,1
	10,30 h berenar a l'aula	75,4	60,9	75,4	76,1	76,3	72,8	78,4	75,3
4 ^t C	9,20 h	73,6	74,5	52,1 examen	49,2	74,3	64,7	75,6	72,8
	10,30 h berenar a l'aula	70,1	71,8	75,3	74,4	74,6	73,2	75,5	79,8

Decibels		9/12	Mitjana setmanal	12/12	13/12	14/12	15/12	16/12	Mitjana setmanal	Mitjana total
4 ^t A	9,20 h	56,0	69,7	61,7	56,6	55,9	46,7	58,1	55,8	64,41
	10,30 h berenar a l'aula	58,8	71,3	72,1	61,3	71,4	73,1	73,4	70,2	72,89
4 ^t B	9,20 h	76,6	74	72,3	73,1	71,9	73,0	72,1	72,4	71,53
	10,30 h berenar a l'aula	76,7	76,8	75,4	74,1	74,1	72,6	74,8	74,2	74,26
4 ^t C	9,20 h	74,1	74,1	76,0	52,2	74,1	72,9	75,0	70,0	68,95
	10,30 h berenar a l'aula	75,1	76,8	77,1	74,8	77,2	74,1	76,2	75,8	75,07

Annex 5

Graella de seguiment de la intervenció

Casella en vermell – pel fet de ser grup de control

Sessió i data	Responsible	Tasca	4 ^t A	4 ^t B	4 ^t C
1 ^a 28/11/2 2	Jo	Donar material didàctic necessari per la setmana			
	Tutors	Introducció i explicació semàfor a les aules			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
2 ^a 29/11/2 2	Tutors	Ompliment del qüestionari inicial d'infants			
	Tutors	Ompliment del qüestionari inicial pels docents			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
3 ^a 30/11/2 022	Tutors	Dinàmica del Conte: Gritos con los mosquitos			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
4 ^a 01/12/2 022	Tutors	Dinàmica higiene, cos i respiració			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
5 ^a 02/12/2 2	Tutors	Dinàmica: jugam amb la veu			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
<i>Nova setmana</i>			<i>Recompte: 5 dies d'intervenció</i>		
Sessió i data	Responsible	Tasca	4 ^t A	4 ^t B	4 ^t C
6 ^a 5/12/22	Jo	Donar material didàctic necessari per la setmana			
	Tutors	Dinàmica: pàgines grogues			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			

	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
7^a 7/12/22	Tutors	Dinàmica: pàgines grogues			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
8^a 9/12/22	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor - tutors			
	Tutors	Dinàmica: comunicació assertiva			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			

Nova setmana

Recompte: 8 dies d'intervenció

Sessió i data	Respon sable	Tasca	4^t A	4^t B	4^t C
9^a 12/12/22	Jo	Donar material didàctic necessari per la setmana			
	Tutors	Dinàmica: analitzam situacions			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
10^a 13/12/22	Tutors	Dinàmica: Tons de veu- introducció i ús del veuòmetre			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
11^a 14/12/22	Tutors	Dinàmica: A Cau d'orella 4 ^t C Dinàmica: Comunicació i escolta activa 4 ^t A			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
12^a 15/12/22	Tutors	Dinàmica: A Cau d'orella 4 ^t A Dinàmica: Comunicació i escolta activa 4 ^t C			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			
	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
13^a 16/12/22	Tutors	Dinàmica: Qüestionari final			
	Jo	Mesuració decibels a les 9.20 h			

2	Jo	Mesuració decibels a les 10,45 h			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			
<i>Nova setmana d'intervenció</i>		<i>Recompte: 13 dies</i>			
Sessió i data	Responsible	Tasca	4^t A	4^t B	4^t C
14 ^a 19/12/2 2	Jo	Donar material didàctic necessari per la setmana			
	Tutors	Dinàmica: Cartells consells per la cura de la veu			
	Tutors	Autoavaluació amb el semàfor			

Annex 6

Qüestionari de satisfacció per l'alumnat

Data: _____

Grup 4^t EP CEIP SA MARINA DE LLUCMAJOR

QUINES COSES SAPS DE LA TEVA VEU?

Respon les preguntes amb una X

Ets... in _____ Una ni

1) Penses que és important tenir cura de la veu?

☐	☐	☐	☐
1.	2.	3.	4.
Molt poques vegades	A vegades	Bastant	Moltes vegades

Digues quines tres coses fas per cuidar la veu?

- _____
- _____
- _____

2) Parlo molt de temps durant el dia ?

☐	☐	☐	☐
1.	2.	3.	4.
Molt poques vegades	A vegades	Bastant	Moltes vegades

3) Normalment crit, tenc tos o mal al coll ?

☐	☐	☐	☐
1.	2.	3.	4.
Molt poques vegades	A vegades	Bastant	Moltes vegades

4) Quan hi ha renou al meu voltant i vull xerrar, crido perquè m'escoltin?

☐	☐	☐	☐
1.	2.	3.	4.
Molt poques vegades	A vegades	Bastant	Moltes vegades

5) Després de cantar o xerrar em fa mal el coll?

☐	☐	☐	☐
1.	2.	3.	4.
Molt poques vegades	A vegades	Bastant	Moltes vegades

6) Bec durant el dia?

☐	☐	☐	☐
1.	2.	3.	4.
Molt poques vegades	A vegades	Bastant	Moltes vegades

7) Parlo fluix a l'aula?

☐	☐	☐	☐
1.	2.	3.	4.
Molt poques vegades	A vegades	Bastant	Moltes vegades

8) Quan estic enfadat, crido o ploro?

☐	☐	☐	☐
1.	2.	3.	4.
Molt poques vegades	A vegades	Bastant	Moltes vegades

9) A l'aula quin nivell de renou hi ha?

☐	☐	☐	☐
1.	2.	3.	4.
Silenci- ós	Poc renou	Bastant renou	Molt de renou

10) Quan hi ha un conflicte amb els meus amics entenc als altres, intento xerrar fluix i respectuosament?

☐	☐	☐	☐
1.	2.	3.	4.
Molt poques vegades	A vegades	Bastant	Moltes vegades

11) Les coses que hem treballat a la classe per tenir cura de la veu m'han ajudat a millorar?

☐	☐	☐	☐
1. Gens	2. Poc	3. Bastant	4. Molt

Annex 7

Qüestionari de satisfacció per als docents

Pregunta 1: en quin punt considerau que es troba el vostre grup? *

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Nivell d'ús de veu i renou adequat per fer feina a l'aula	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Pitjor nivell de renou i ús de la veu a l'aula

Pregunta 2: Heu observat alguna millora respecte al nivell de renou i volum de veu de l'alumnat a les aules a partir de l'aplicació del programa? *

- 1. Pocs canvis.
- 2. He observat alguns canvis.
- 3. He observat bastantes millores.
- 4. He observat moltes millores.

Pregunta 3: De les estratègies que heu aplicat, pensau que alguna estratègia ha estat efectiva per reduir el renou i/o volum de veu dels infants?

- 1. Cap estratègia ha estat útil.
- 2. Poques estratègies m'han servit.
- 3. Bastantes estratègies m'han servit.
- 4. Totes les estratègies m'han estat útils.

Pregunta 4.: Quines estratègies us han funcionat?

La vostra resposta

Pregunta 5: Penses que ha millorat la teva actitud sobre la importància de l'educació vocal?

- 1. Gens.
- 2. Ha millorat un poc.
- 3. Ha millorat bastant.
- 4. Ha millorat significativament.

Pregunta 6: Heu observat diferències entre els hàbits de l'ús de la veu entre nins i nines? *

- 1. Els NINS tenen pitjors hàbits vocals.
- 2. Les NINES tenen pitjors hàbits vocals.
- 3. No he observat diferències significatives entre nins i nines.

Pregunta 7: Puntuau la facilitat amb la qual heu pogut aplicar aquest programa.

- Molt difícil 1 2 3 4 Molt senzill
-

Pregunta 7. 1: Puntua la utilitat de les recomanacions per als tutors (oferides prèviament a l'aplicació del programa).

- Poc útils. 1 2 3 4 5 Molt útils.
-

Pregunta 8. Penses que és factible incorporar alguns elements d'aquest programa a la teva programació setmanal?

- 1. No crec que sigui factible.
- 2. Pens que algunes coses incorporaré.
- 3. Veig factible incorporar la majoria d'elements.
- 4. Veig factible incorporar tots els elements en la meva programació.

Pregunta 9: Quin grau d'esforç t'ha suposat incorporar aquestes pràctiques a la teva pràctica?

- Molt esforç 1 2 3 4 Poc esforç
-

Pregunta 10 : Observacions i propostes de millora.

La vostra resposta _____

